

Viorel TRIFA

Amintiri despre Viorel Trifa

Pe Viorel Trifa, viitorul Arhiepiscop al Bisericii Ortodoxe Române din S.U.A., l-am cunoscut ca student, deși studiam la facultăți și universități diferite. El studia la facultatea de teologie din Chișinău, eu la facultatea de medicină din Cluj.

În România Mare, reîntregită în granițele ei firești, din punct de vedere etnic și istoric, prin imensa jertfă de sânge a celor 800.000 de morți din cursul primului război mondial, începuse să pulseze intens un nou și puternic suflu de viață românească adus de tinerele generații studențești, provenite din toate provinciile țării și chiar de peste hotare.

Viorel Trifa vorbea întotdeauna cu multă însuflețire, cucerind auditoriul de la primele fraze, prin entuziasmul debordant pe care reușea să-l i-l comunice. Era printre pușinii studenți dotați cu acest dar remarcabil, prin care excelau mai vârstnicii Traian Cotigă, Gheorghe Furdui și medicinistul clujean Emil Bulbuc.

În aprilie 1936, la ultimul congres general studențesc de la Tg. Mureș, la care au participat, într-o disciplină ireproșabilă și cu un entuziasm românesc de zile mari, 5000 de studenți îmbrăcați în cămăși verzi, Viorel Trifa a fost prezent reprezentând studențimea română basarabeană ca președinte al centrului studențesc din Chișinău.

Dintre toți, trei oratori au excelat, atingând, fiecare în genul său, aceeași cotă valorică: Gheorghe Furdui, prin prestața fizică și profunzimea ideilor expuse, Viorel Trifa și Emil Bulbuc, prin timbrul cald al vocii lor sonore, prin forma aleasă și prin patetismul lor sincer și electrizant.

Dacă Emil Bulbuc a evocat cu forță suferințele milenare și mizeria indescriptibilă a bieților moți, roși de boli și de foame

cronică, ajunși cerșetori în munții lor proprii acaparați de evreul ungar, Tischler Mohr, Viorel Trifa a prezentat tabloul real, trist și îngrijorător al Basarabiei copleșite de străini, care, pe lângă faptul că o exploatau la sânge, acaparându-i întreaga viață economică, sub ochii autorităților politice indolente și corupte, îi inoculau în plus și otrava dizolvantă a bolșevismului agresiv de dincolo de Nistru.

În timpul sălbaticii prigoane din 1938, aflându-mă, vara, într-o misiune confidențială în Ardeal, l-am întâlnit întâmplător în trenul care mă ducea de la Sibiu la Deva, într-un vagon de clasa a treia. Am stat foarte puțin de vorbă pe coridor, apoi ne-am despărțit. Nu l-am revăzut decât în septembrie 1940, când s-a re-întors din Germania unde reușise să se refugieze până la sfârșitul monstruoasei domnii sângeroase a lui Carol al II-lea.

Inteligent și studios, avid de îmbogățirea cunoștințelor și de lărgirea cât mai cuprinzătoare a orizontului cultural, Viorel Trifa nu și-a pierdut vremea în distracții și plăceri ușoare, ci s-a înscris la Universitatea din Berlin, audiind cursurile de filosofie, de economie politică și de alte discipline, susținându-și chiar o teză de doctorat.

În septembrie 1940, l-am revăzut pe Viorel Trifa la ședința solemnă a U.N.S.C.R., care a avut loc la Casa Studenților din Calea Plevnei. La acea ședință, la care am participat ca președinte al Societății Studenților Macedo-Români, a fost propus și ales în unanimitate ca președinte al U.N.S.C.R., Viorel Trifa. Nu era altul mai indicat ca el.

Înzestrat și cu darul scrisului, nu numai cu cel al vorbirii, Viorel Trifa a preluat în 1940 și conducerea vechiului și gloriosului ziar popular „Libertatea“, al părintelui protopop Ion Moța din Orăștie, care a luptat neînfricat sub dominația maghiară pentru unirea Transilvaniei cu Patria-Mamă și a adus o contribuție importantă la înfăptuirea acestui vis milenar al românilor.

Țin să subliniez cu tărie că în cele două zile de maximă tensiune a crizei politice (21 și 22 ianuarie) am văzut manifestând pe străzi coloane de manifestanți civili de toate vârstele și chiar unele coloane de elevi, de studenți și de muncitori, conduse de diverși șefi desemnați anterior sau improvizați. N-am remarcat nicăieri prezența lui Viorel Trifa, nici în fruntea vreunei coloane studențești, nici la tribuna improvizată a vreunei adunări într-o piață oarecare. Nu l-am auzit vorbind în vreo piață, și nici la postul de radio care se afla în mâinile legionarilor până în ultima zi. Și totuși, bietul Viorel Trifa a avut enorm de suferit de pe urma acelor două zile funeste cu tragicele lor evenimente, a căror răspundere morală, juridică și politică, reveneau altcuiva investit cu autoritate oficială în stat, și nicidecum președintelui unei societăți studențești.

După scurta și trista guvernare legionaro-antonesciană, Viorel Trifa a fost nevoit să ia din nou calea exilului, sortit să îndure și să plătească greu pentru greșelile politice comise de alții.

Este foarte ciudat și suspect totodată că s-a cerut din partea iudeo-comunistă-masonică, cu atâta ură și insistență înverșunată, extrădarea și chiar judecarea Arhiepiscopului Valerian Trifa, conducătorul legitim al Bisericii Ortodoxe Române din S.U.A., deși se știa foarte bine că, în cele patru luni de guvernare mixtă din 1940, el nu deținuse nici o funcție oficială cu caracter politic, și nici în noua și trista aventură politică a guvernului-fantomă de la Viena alcătuit și prezidat de Horia Sima. Dar coaliția diabolică a forțelor malefice din țara aflată sub tirania regimului comunist și din exterior și-a atins scopul, influențând guvernul american să comită o gravă eroare, făcându-se părtaș la o acțiune nespuse de monstruoasă, soldată până la urmă cu plecarea marelui ierarh al Bisericii Ortodoxe Române din America.

Dezvăluirile generalului fugar Ion Pacepa, în cartea sa „Orizonturi roșii“, arată, cu date precise, incontestabile, hidoasa realitate în care s-a amestecat și Patriarhia Română, prin trinisul ei

special în S.U.A., călugărul Valeriu Anania (fost legionar și el ca student!) și aruncă o lumină extrem de favorabilă și perfect reală asupra caracterului moral inflexibil și invincibil al marelui ierarh român.

Calitățile lui intelectuale și culturale, virtuțile morale, precum și deosebitele lui talente de cuvântător, scriitor și organizator excepțional, îl îndreptăteau, ca ierarh, să ocupe cel puțin scaunul metropolitan de la Sibiu, unde un-chiul său, preotul Iosif Trifa, pătruns de adevărat duh creștin, înființase celebra organizație creștină „Oastea Domnului“, cea mai bună și mai eficace armă de combatere a sectelor dizolvante, nu prin vorba simplă și prin predici banale și seci, fără nici un ecou în sufletul credincioșilor, ci prin fapte și printr-o trăire permanentă în autentic duh evanghelic.

Din păcate și această splendidă realizare a unei renăscătoare mișcări creștine în sânul Bisericii Ortodoxe Române, în perioada dintre cele două războaie mondiale, a fost distrusă de invidia și răutatea unui mitropolit român, altminteri mare cărturar,

dar, din nefericire, impur sufletește.

Ionel Zeana

Arhiepiscopul Valerian D. Trifa a luat în mâini cârja episcopală, simbol al autorității, dar și enormă povară pentru umerii unui muritor, în împrejurări istorice teribile. Acele circumstanțe istorice afectau nu numai comunitatea românilor americani, hotărâți să nu abandoneze libertatea lor sub nici o formă, ci și neamul românesc în totalitatea lui, precum și bunul nume, credibilitatea istorică a Bisericii Ortodoxe.

Este bine de știut că pentru ortodocșii din estul Europei comunismul a însemnat o dublă nenorocire. Nu numai că țările respective au fost cotropite și nenorocite, dar Bisericile Ortodoxe au căzut sub controlul celor care erau dușmani declarați ai lui Cristos. Cu tenacitate și perversitate, însuflată de chiar duhul necurat care îi stăpânea, comuniștii au prigonit sistematic Biserica Ortodoxă, au umilit-o și batjocorit-o și pus-o în situații care au făcut-o suspectă, măcar sub specia conduitei publice, în chiar ochii credincioșilor ei.

În fruntea Bisericilor Ortodoxe, în tronurile patriarhale, metropolitane și episcopale au fost instalați, în contra voinței turmei dreptmăritoare, prin silnicie, șantaj și nelegiuire de tot felul, oameni slabi, cu tare și ușor de manipulat. Slujitorii destoinici ai Bisericii au fost marginalizați și în foarte multe împrejurări încarcerați sau lichidați fizic. Situația era grea și în mai toate formele ordinea firească a lumii se clătina din temelie.

Este uluitor și doveditor stării de grație, de miracol, în care ne aflăm, că dacă „în mare“ se părea că forțele răului au supus lumea, prin truda în detaliu și prin „cei mici“ lucrarea răului a fost zădărnicită. În cazul Românilor, Ortodoxia s-a păstrat prin călugări și credincioși care în toate privințele pot fi asemănați cu acei credincioși aleși din primele veacuri de viață creștină. O altă lucrare,

în care Ortodoxia Română s-a păstrat în toată tăria și s-a putut face model de urmat, a fost Episcopia Română Ortodoxă din America, dăruită de Dumnezeu în ceasul nevoii cu Episcopul Valerian D. Trifa.

Noul ales Vlădică aducea cu el, pe lângă o excepțională cultură teologică și aleasă experiență misionară, o voință tare și o dedicație către Ortodoxia care s-a dovedit de neînfrânt.

Episcopul Valerian s-a dovedit un înfocat apărător al Ortodoxiei și al valorilor naționale românești mai autentice într-un moment de mare cumpănă. Este foarte greu și riscant de spus cum s-ar fi dezvoltat Ortodoxia Românească din America fără Valerian, dar se poate spune că înflorirea Ortodoxiei în America și direcția de dezvoltare pe care o are astăzi sunt datorate în foarte mare măsură lui.

Cu intuiția fără greș care caracterizează gândirea, modul de acțiune al marilor personalități istorice, al celor care mută înaintea istoria, Episcopul Valerian și-a dat seama că pentru turma lui, pentru româno-americieni, căderea sub ascultarea Patriarhiei de la București, ajunsă în foarte tristă situație de unealtă a regimului bolșevic ar fi însemnat condamnarea la moarte. Este aproape sigur că cei mai mulți dintre Ortodocșii româno-americieni, fie s-ar fi separat de o Episcopie fără relevanță, fie că s-ar fi alăturat altora.

Viorel Trifa, devenit Arhiepiscopul Valerian, a fost una din cele mai strălucite figuri legionare din exil. Caracteristica - și secretul - celor care au ilustrat exilul legionar prin realizările lor consta în „bagajul“ lor de emigranți: 1) O pregătire foarte solidă în specialitatea lor sau domeniul lor de activitate. 2) Școala lui Corneliu Zelea Codreanu, de pregătire pentru dăruire și jertfă în folosul neamului românesc. 3) Însușirile personale, înnăscute, care au făcut posibilă încadrarea lor în elita legionară.

Și iată ce scria legionarul Viorel Trifa, Arhiepiscopul Valerian,

din ultimul său exil, de la Estoril, în Iulie 1986:

„În ce mă privește, am trăit ca deșărat din 1941. Am stat 34 de ani în Statele Unite dar n-am prins rădăcini nici acolo. Printre alții, mulți, care au fost în situația mea, am fost însă mai norocos. Prin voia Domnului am fost chemat să păstoresc comunitatea Ortodoxă Română din Statele Unite și Canada și astfel, folosind capitalul dobândit în tinerețe, am putut fi de ceva folos unei ramuri românești uitată în jurul Marilor Lacuri Americane.

Poziția pe care am ocupat-o m-a făcut însă prea vizibil pentru cei care nu pot ierta apariția pe ecranul României a unei generații care căuta o Românie nouă. Am devenit ținta celor mai vicioase atacuri. Și am fost ales ca vehicol al unui proces îndreptat împotriva Mișcării Legionare. Nu le-am dat acea șansă, însă n-am mai putut rămâne în mijlocul credincioșilor mei și îndată după ieșirea la pensie, am părăsit Statele Unite. Trăiesc deci al 4-lea exil. De data aceasta în Portugalia.“

După abia câteva luni, s-a stins întru Domnul.

(D.S.)

Petre ȚOCU

Începuturile Mișcării Legionare. Amintiri

Nu am calități de scriitor, nici prin înzestrare naturală, nici prin pregătirea mea profesională. Este o mare lipsă, care îmi marchează ultimii ani ai vieții. Tare mi-aș fi dorit să contribui și eu la restabilirea unor adevăruri trăite de generația mea. Am fost o părțică din ea, m-am integrat și identificat cu idealurile ei. I-am dăruit tinerețea, cariera, soarta mea și a familiei mele. Am crezut nelimitat în aceste frumoase idealuri. Am jertfit totul pentru ele.

Dar idealurile sunt creația oamenilor, pentru fericirea neamurilor.

Întrebarea pe care și-o pune, cred, fiecare tânăr, este: cine sunt oare acești oameni făuritori de idealuri, și care sunt visurile pe care le plăsmuiesc spre fericirea neamului lor?

Despre acești oameni cred că este imperios necesar să se vorbească. Ei alcătuiesc farul de lumină al generației lor.

Din punctul de vedere al apropierii de acești oameni mă consider un fericit. Primii pași în viață îi făceam în epoca ce a urmat primului război mondial. O epocă întunecată de corupție, de căpătuială, de îmbogățiri de război, de zeci de partide politice și demagogii. Cele câteva sute de mii de eroi, jertfe ale războiului de reîntregire a neamului, fuseseră repede uitate. Ba nu! Pentru foarte mulți impostori, constituiau un soclu de ridicare personală. Primele reacții sociale au apărut din partea tineretului luminat, studențimea.

În fruntea ei a apărut omul Corneliu Zelea Codreanu. Lumina, pentru noi, apăruse. Corneliu Zelea Codreanu a înțeles primul marele pericol al comunismului, și a reacționat împotriva lui. Toți politicienii vremii păreau orbi sau inconștienți.

Noi, o parte din tineretul acelor vremi, am început să urmărim cu mare interes mișcările și congresele studențești, să-i citim pe Prof. A.C. Cuza, pe dr. Paulescu, pe Vasile Conta.

În anul 1924 s-a înființat la Iași L.A.N.C. având președinte pe Prof. A.C. Cuza. La conducerea tineretului a fost ales Corneliu Zelea Codreanu, iar șef al Frățiilor de Cruce - Ion Moța. Corneliu Zelea Codreanu considera că tineretul trebuie organizat și îndrumat încă de pe băncile școlii. Să cunoască bine istoria neamului românesc și să se identifice cu problemele lui și cu marile lui idealuri.

Acesta este punctul crucial din viața mea. Din acel moment, am pornit pe drumul ales de Corneliu Zelea Codreanu. În jurul lui s-au strâns cu timpul mulți tineri și mulți oameni de sacrificiu. **Mulți eroi.** Despre aceștia ar trebui să se scrie, să fie cunoscuți de tineretul de astăzi și de mâine. Numai prin valoarea lui morală și potențialul

lui de jertfă, omul poate săpa adânc litere în marmura istoriei. Despre dimensiunea morală și despre jertfa lor ar trebui să afle tineretul României.

Eu nu cutez, cu neputința mea, să-mi ridic privirile spre sacrificiul lor. Eu am supraviețuit, deci nu am dat jertfa pentru crezul meu, al nostru. Am rămas doar o figură legendară. În acest caz voi încerca să mă descriu ca simplul luptător legionar.

Cred că mă cunosc destul de bine și pot fi cinstit și obiectiv, cum ne-a învățat Căpitanul.

M-am născut în orașul Galați, în luna mai 1908, fiul cel mai mare al lui Grigore Țocu, meseriaș, capul unei familii împovărate de șapte copii și doi bunici.

Copilăria mi-a fost marcată de primul război mondial, tinerețea - de al doilea război mondial, iar maturitatea, până la bătrânețe, de grozăvia comunistă.

Am fost speranța și mândria părinților. Reucunoștință? Lacrimi și suferință. Îi cer iertare mamei care, bolnavă de inimă, a murit la 50 de ani. Tata ne-a părăsit când eram la închisoare. Dar el nu putea fi supărat pe mine.

El m-a înțeles și mi-a acordat încredere și libertate deplină de acțiune. Era un om integru și nu a făcut politică. A susținut un timp pe mareșalul Averescu, care înființase după război Partidul Poporului. Dar puțin după venirea la putere l-a părăsit: *Credeam că va fi mareșal în politică, dar m-am înșelat.*

Eram elev în clasa a VI-a a liceului Vasile Alecsandri când am primit, în anul 1924, o circulară semnată de Ionel Moța, cuprinzând instrucțiuni asupra modului de înființare și funcționare a Frățiilor de Cruce. Eram pregătiți sufletește, așa că, împreună cu încă vreo zece băieți, în aprilie 1924, am înființat Frăția de Cruce Dunărea, la Galați.

Într-o atmosferă solemnă, cu binecuvântarea părintelui Costin

(avea 80 de ani), am depus jurământul de credință înaltelor noastre idealuri în biserica Sf. Vovidenie din Galați. Aveam, 16 ani, iar ceilalți cam tot atât. Îmi amintesc și acum predica părintelui Costin, care ne-a atras atenția asupra importanței jurământului depus în fața și în casa Domnului. L-am respectat toți cu sfințenie; cei mai mulți au intrat cu el în mormânt. Afară de unul: Stelescu. Uscătura pădurii românești.

A urmat o perioadă grea pentru noi. Șefii noștri direcți; Corneliu Zelea Codreanu și Ionel Moța, au plecat la studii, L.A.N.C. s-a destrămat în două fracțiuni, iar de noi nu s-a mai ocupat nimeni. În virtutea unui avânt patriotic și a liniilor de ideal naționalist trasate de frații noștri conducători, ne-am continuat activitatea și am supraviețuit. Țineam permanent legătura cu celelalte două frații de cruce de care știam, cea din Focșani, condusă de Traian Cotigă, și cea din Iași, condusă de Nicolae Totu.

În anul 1927, după întoarcerea Căpitanului, a apărut revista **Pământul Strămoșesc**. Din ea am luat cunoștință de convocarea la Iași a vechilor luptători. Am fost și noi prezenți la înființarea Legiunii Arhanghelul Mihail. Organizația avea în fruntea ei pe Căpitan, Corneliu Zelea Codreanu. Sfetnicii lui erau Senatul Legionar, format din prof. Ion Zelea Codreanu, prof. univ. Șumuleanu, prof. univ. Cătuneanu de la Cluj, generalul Macridescu, colonelul Cambureanu, comerciantul Ventonic din Iași, și încă alții, iar văcăreștenii - Ion Moța, Ilie Gârneață, Radu Mironovici, Corneliu Georgescu, Teodosie Popescu - au fost numiți Comandanți ai Bunei Vestiri.

Noi ne numeam de acum legionari. Am primit, fiecare din cei prezenți la această sărbătoare, câte un săculeț de pământ adunat din cele mai importante puncte istorice ale țării - Războieni, Podul Înalt, Călugăreni, Câmpia Turzii, Mirăslău, Putna, Cetatea Albă, Cetatea Neamțului, Mărășești. Pământul era adunat și frământat de mâna lui, într-o amforă adusă acolo, la căminul studentesc de la

Râpa Galbenă. Acest săculeț reprezenta legământul nostru cu pământul țării și jurământul că vom lupta pentru apărarea lui toată viața. L-am purtat ca pe un talisman la gât până mi-a fost smuls de un gardian, la Aiud, în 1951. Știți dumneavoastră ce însemna pentru un tânăr de 19 ani, să se întoarcă de la Râpa Galbenă legionar și să simtă la piept radiațiile picăturilor de sânge ale plăieșilor lui Ștefan cel Mare sau ale dorobanților de la Plevna? Priveam de pe malul Dunării luncile și malul Dobrogei și mă simțeam de proporțiile Statuiei Libertății.

Ne-am reînceput activitatea. Acum aveam în față obiective precise. Munca noastră se desfășura prin bătălii: bătălia Pământul strămoșesc, revista Legiunii; bătălia Căprioarei, adică achiziționarea unei autocamionete; taberele de muncă. În 1928, s-a redeschis tabăra de muncă de la Ungheni; trebuia terminat căminul de la Râpa Galbenă, unde era sediul Mișcării. În prima lună de vacanță, în tabără au lucrat numai frați de cruce de la Dunărea - Galați și Vrancea - Focșani; apoi ne-au înlocuit studenții legionari. Eu am fost comandantul taberei. Tehnic, ne conducea Moș Chiroșca, un maestru cărămidar lipovean. Am făcut 18.000 de cărămizi. La încheierea taberei, Căpitanul a acordat celor mai vechi *Crucea Albă*. Nu era o decorație, ci un fel de distincție sti-mulativă.

În anul 1929, Căpitanul a organizat un marș în Bucovina. Au fost convocați toți legionarii din țară. Nu au putut veni toți, dar s-au adunat aproape 200. De la frățiile Dunărea din Galați și Nicolae Bălcescu din Brăila (pe care tot noi, gălățenii, o înființaserăm), am venit un grup de 30 de legionari. Prin eforturi greu de realizat de niște tineri săraci, ne-am echipat cu toții uniform: o cămașă canadiană kaki, cu buzunar la piept; pantaloni bufanți; bocanci militari și jambiere tricotate; centură și diagonală; în cap, bască bleumarin; în spate, un rucsac. Era ceva între cercetaș și militar. Impuneam prin impresia de uniformitate, forță, disciplină. La coborârea din tren, în gara Dărmănești, unde ne-am